

FİNANSAL YATIRIMLARIN TFRS 9 VE BOBİ FRS KAPSAMINDA SINIFLANDIRILMASI VE GELİR VERGİSİ STANDARDI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ*

Prof. Dr. Osman BAYRİ**

Prof. Dr. Durmuş ACAR***

Doç. Dr. Serpil SENAL****

Derleme/Review

Muhasebe Bilim
Dünyası Dergisi
Eylül 2019; 21(3); 563-580

ÖZ

Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS) ile birlikte işletmeler için önemli bir fonksiyona sahip olan finansal araçların muhasebe sürecinde bir takım farklılıklar gündeme gelmiştir. Özellikle zorunlu uygulama tarihi 1/1/2018 tarihi olan TFRS 9 ve büyük ve orta boy işletmeler için oluşturulan ve 31/12/2018 tarihli finansal tablolarının hazırlanması ile birlikte uygulamaya geçen BOBİ FRS ile finansal araçların muhasebe süreci oldukça etkilenmiştir. Bu çalışma kapsamında finansal yatırımların muhasebe sürecinde meydana gelen söz konusu değişiklikler TFRS 9, ertelenmiş vergi etkisi ve BOBİ FRS dikkate alınarak örnek yevmiye kayıtları ile ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Raporlama, Finansal Yatırımlar, Ertelenmiş Vergi

JEL Sınıflandırılması: M4, M41

FINANCIAL INVESTMENTS TO BE CLASSIFIED IN THE SCOPE OF TFRS 9 AND BOBİ FRS EVALUATION OF THE INCOME TAX STANDARD

ABSTRACT

Turkey Accounting and Financial Reporting Standards (TAS / TFRS) accounting processes in a number of financial instruments which have an important function for businesses with differences have emerged. In

* Makale gönderim tarihi: 05.11.2018, kabul tarihi: 01.07.2019.

** Süleyman Demirel Üniversitesi, İ.İ.B.F., İşletme Bölümü, osmanbayri@sdu.edu.tr, orcid.org/0000-0003-2837-0778.

*** Süleyman Demirel Üniversitesi, İ.İ.B.F., İşletme Bölümü, dacar@mehmetakif.edu.tr, orcid.org/0000-0003-4701-6045.

**** Süleyman Demirel Üniversitesi, İ.İ.B.F., Bankacılık ve Finans Bölümü, serpilsenal@sdu.edu.tr, orcid.org/0000-0002-8681-7526.

Atıf: Bayri, O., Acar, D. ve Senal, S. (2019). Finansal yatırımların TFRS 9 ve BOBİ FRS kapsamında sınıflandırılması ve gelir vergisi standardı açısından değerlendirilmesi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 21 (3), 563-580. <http://dx.doi.org/10.31460/mbdd.478887>.

particular, financial investments was significantly affected by the mandatory application date is deferred to 1/1/2018 TFRS 9 and created for large and medium sized enterprises and the accounting process of financial instrument with BOBİ FRS, which was put into practice with the preparation of the financial statements dated 31/12/2018, was highly affected. This scope study, it has been tried to put forward the sample changes in the accounting changes of the financial investments taking into account the deferred tax effect.

Keywords: Financial Reporting, Financial Investments, Deferred Tax

JEL Classification: M4, M41

1. GİRİŞ

Finansal araçlar ileriki dönemlerde tasarruf sahibine nakit akımı sağlayan araçlardır. Söz konusu araçların en önemli fonksiyonu tasarruf sahipleri ile fona ihtiyaç duyan taraflar arasında fon transferini ve riskin paylaşılmasını sağlamaktır. Finansal piyasalardaki bu fonksiyonu nedeniyle finansal araçların değerlemesi ve muhasebeleştirilmesi Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları'nda da önemli bir yere sahiptir. Finansal araçların kayda alınması ve değerlemesi öncelikle “TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme Ölçme” Standardı ile düzenlenmiştir. Ancak söz konusu standart bazı hususlardaki karmaşayı ortadan kaldırmak amacıyla yerini “TFRS 9 Finansal Araçlar” Standardı'na bırakmış, uluslararası uyumun sağlanması amacıyla söz konusu standardın zorunlu uygulama tarihi 1/1/2018 tarihi ve sonrasında başlayan hesap dönemleri olarak belirlenmiştir.

Finansal araçlar kapsamında yer alan varlık ve yükümlülüklerin belirlenmesi ve değerlemesi oldukça kapsamlı analiz ve değerlendirme yapmayı gerektirmektedir. Bu nedenle çalışma, finansal varlıklar içinde özellik arz eden unsurlardan biri olan finansal yatırımlar ile sınırlandırılmıştır. Bu doğrultuda çalışmanın bundan sonraki bölümlerinde finansal yatırımlar TFRS 9'da yapılan sınıflandırma baz alınarak; itfa edilmiş maliyeti ile değerlendirilen finansal yatırımlar, gerçeğe uygun değer farkı kar veya zararda değerlendirilen finansal yatırımlar, gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlerde değerlendirilen finansal yatırımlar ve maliyetle ölçülen finansal yatırımlar olmak üzere incelenmiştir. Türev finansal ürünlere yapılan yatırımlar çalışma kapsamı dışında tutulmuştur. Çalışmada örnek muhasebe kayıtları yardımı ile TFRS 9'un ve BOBİ FRS'nin finansal yatırımların muhasebe sürecinde meydana getirdiği değişiklikler ertelenmiş vergi etkisi de dikkate alınarak ortaya konulmaya çalışılmıştır.

1.1. Finansal Varlıkların Sınıflandırılması

TMS/TFRS'de finansal araçlar, genel olarak bir işletmenin finansal varlığı ile diğer bir işletmenin finansal borcunda ya da özkaynağa dayalı finansal aracında artışa neden olan herhangi bir sözleşme olarak tanımlanmıştır (TMS 32: p. 11). Hisse senedi, tahvil, hazine bonusu, kar zarar ortaklığı senedi

ve finansman bonusu temel finansal araçların başlıcaları arasında sayılabilir. Öz kaynağa dayalı finansal araç, işletmenin tüm borçları çıkarıldıktan sonra, varlıklarında pay hakkını gösteren bir sözleşmedir. Öz kaynağa dayalı finansal araçlara örnek olarak, satılmayan adi hisse senetleri, bazı imtiyazlı hisse senetleri, hisse alım hakkı veren finansal araçlar ve adi hisse senedi alımı için yazılı alım opsiyonları gösterilebilir (TMS 32:UR.13). Türev finansal araçlar ise, finansal aracın tarafları arasında üzerine yazıldığı asıl finansal aracın bir veya daha fazla finansal riskini nakletme etkisine sahip hak ve yükümlülükler meydana getiren finansal araçlardır (TMS 32: UR.36). Tablo 1’de görüldüğü gibi, finansal varlıklar (TMS 32:p. 11);

(a) Nakit,

(b) Başka bir işletmenin öz kaynağına dayalı finansal araç,

(c) Başka bir işletmeden nakit ya da başka bir finansal varlık almak için veya potansiyel olarak işletmenin lehine olan koşullarda finansal varlık veya borçların başka bir işletme ile takas edilmesi için düzenlenen sözleşmeden doğan hak, veya

(d) İşletmenin öz kaynağına dayalı finansal aracıyla ödenecek ya da ödenebilecek olan ve işletmenin değişken sayıda öz kaynağına dayalı finansal aracını almak zorunda olduğu ya da olabileceği bir türev olmayan sözleşme veya işletmenin belirli sayıda öz kaynağına dayalı finansal aracını, belirli bir nakdini ya da başka bir finansal varlığını takas etmesi dışındaki şekillerde ödenecek ya da ödenebilecek bir türev sözleşmeden oluşmaktadır.

Tablo 1. TFRS 9 Çerçevesinde Finansal Varlıklar

Finansal Varlıklar
<i>Dönen Varlıklar</i>
Nakit ve Nakit Benzerleri
Finansal Yatırımlar
Ticari Alacaklar
Diğer Alacaklar
<i>Duran Varlıklar</i>
Finansal Yatırımlar
Ortaklıklardaki Yatırımlar ¹

¹ TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar, TMS 27 Bireysel Finansal Tablolar, TMS 28 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar Kapsamı dışında kalan ortaklıklardaki yatırımlar kastedilmektedir.

TMS/TFRS'de finansal varlık olarak kabul edilmeyen varlıklar da belirtilmek suretiyle finansal varlıkların kapsamı belirlenmeye çalışılmıştır. Buna göre, maddi varlıklar, kiralama konusu varlıklar ve maddi olmayan duran varlıklar finansal varlık olarak kabul edilmemektedir (TMS 32: UR. 10). Gelecekte sağlayacağı ekonomik fayda nakit veya başka bir finansal varlık elde etme hakkı yerine hizmet veya mal alımı olan varlıklar da finansal varlık kapsamında yer almamaktadır (TMS 32: UR. 11).

TMS 17 "Kiralama İşlemleri" Standardı'na göre, finansal kiralama işlemi, esas olarak, kiraya verene bir kredi sözleşmesinde olduğu gibi anapara ve faiz ödemelerinin bileşiminden oluşan bir ödemeler serisini elde etmeye ilişkin bir hak, buna karşılık kiracıya ise söz konusu ödemelerde bulunma yükümlülüğü veren bir işlem olarak nitelendirilir. Kiraya veren, kiraladığı finansal kiralama konusu varlığın kendisini değil finansal kiralama sözleşmesinde yer alan alacak tutarındaki yatırımını muhasebeleştirir. Diğer yandan faaliyet kiralaması esasen, kiraya verenin, herhangi bir hizmet karşılığında yapılan ücret ödemesine benzer şekilde, ödenen tutar karşılığında gelecekte bir varlığın kullanımını sağlamayı taahhüt ettiği, tamamlanmamış bir sözleşme olarak kabul edilir. Kiraya veren, sözleşmede yer alan gelecekteki alacak tutarının yerine kiralama konusu varlıkları muhasebeleştirmeye devam eder. Dolayısıyla finansal kiralama bir finansal araç olarak kabul edilirken, faaliyet kiralaması bir finansal varlık olarak kabul edilmez (hali hazırda muaccel hale gelmiş ve ödenecek taksitler hariç) (TMS 32: UR. 9). TFRS 9'a göre, bir finansal varlık ilk muhasebeleştirilmesi sırasında gerçeğe uygun değerinden ölçülür (TFRS 9: p. 5.1.1.).

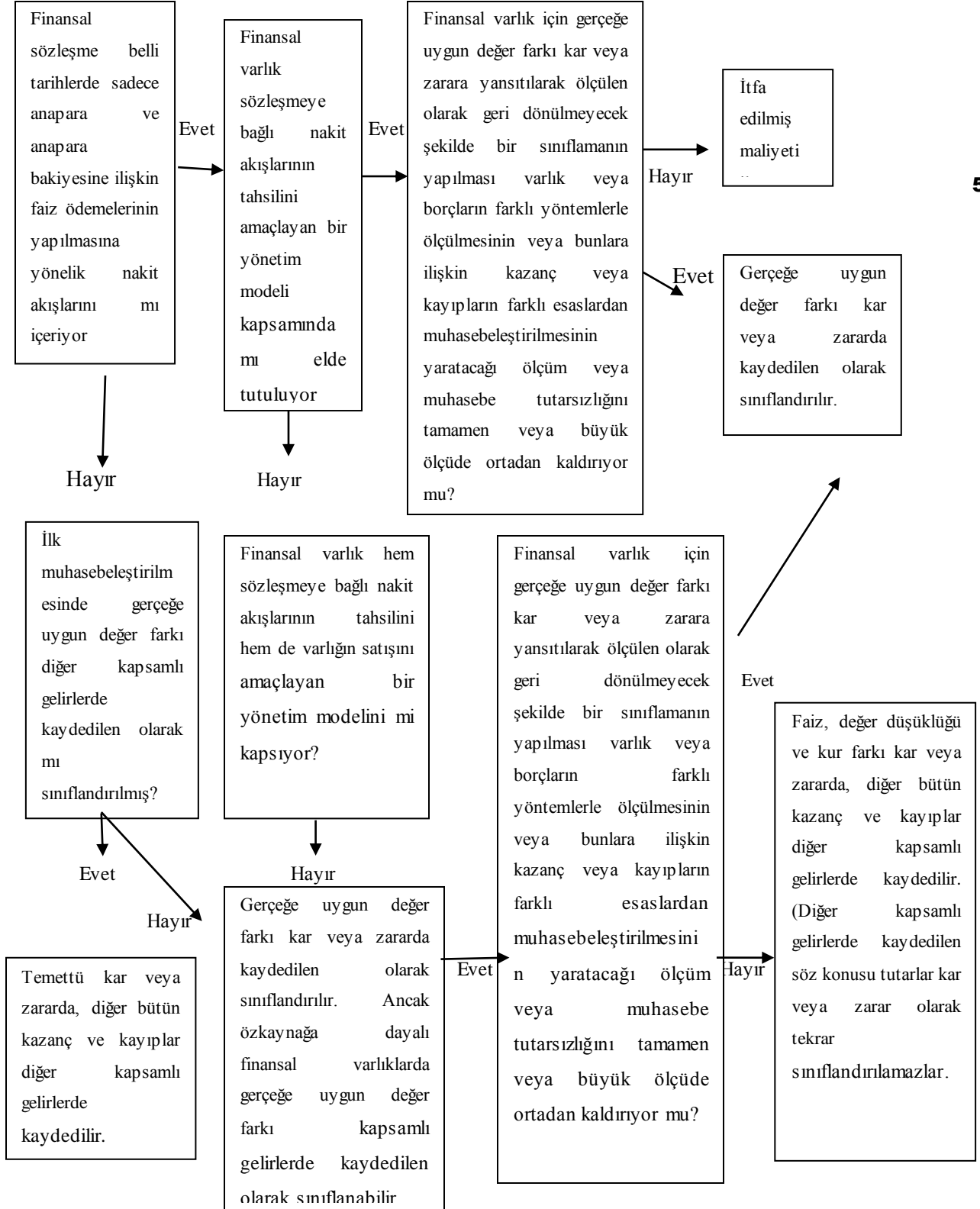
Finansal varlıklar ilk muhasebeleştirildikten sonra (TFRS 9: p. 4.1.1):

(a) İlgili varlıkların yönetimi için işletmenin kullandığı yönetim modeli (finansal varlık yönetim modeli),

(b) Söz konusu varlıkların sözleşmeye bağlı nakit akış özellikleri esas alınarak, daha sonraki dönemlerde itfa edilmiş maliyeti veya gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülerek sınıflandırılır.

İlk defa finansal tablolara alınması sırasında bir finansal varlığın geri dönülemez bir şekilde gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen olarak tanımlanması mümkündür. Ancak bunun için bu tanımlamanın, varlıklar veya yükümlülüklerin farklı şekilde ölçümünden ve bunlara ilişkin kazanç veya kayıpların farklı şekilde finansal tablolara alınmasından kaynaklanacak bir tutarsızlığı (bazen "muhasebe uyumsuzluğu" olarak da adlandırılır) ortadan kaldırması veya önemli ölçüde azaltması gerekir (TFRS 9: p. 4.1.5.). TFRS 9'a göre finansal varlıklar, standardın 4.1.5 paragrafı uygulanmadığı sürece sonraki muhasebeleştirmede itfa edilmiş maliyeti üzerinden, gerçeğe

uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak veya gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen olarak sınıflandırılabilir (TFRS 9: p. 4.1.1.).

Şekil 1. Finansal Varlıkların Sınıflandırılması

Kaynak: TFRS 9 ile Gelen Finansal Varlıkların Ölçülmesi ve Sınıflandırılması ile ilgili Değişiklikler ve Beklenen Kredi Zararı için Değer Düşüklüğü Modelinin Tanıtılması <http://www.iasplus.com/en/publications/global/ifrs-in-focus/2014/ifrs9>.

Şekil 1’de görüldüğü üzere, TFRS 9’a göre finansal araçlar; itfa edilmiş maliyeti ile ölçülen, gerçeğe uygun değer farkı kar veya zararda sınıflandırılarak ölçülen ve gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirden sınıflandırılarak ölçülen varlıklar şeklinde bir ayrıma tutulmuşken, BOBİ FRS’de ise gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirden sınıflandırılarak ölçülen varlık grubu yer almamaktadır.

Çalışmanın bundan sonraki bölümlerinde söz konusu sınıflandırmalara finansal yatırımlar kapsamında ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

1.1.1. İtfa Edilmiş Maliyeti İle Değerlenen Finansal Yatırımlar

Bir finansal varlık aşağıdaki iki koşulun birlikte sağlandığı durumlarda itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülür (TFRS 9: p.4.1.2):

(a) Varlığın, sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsilini amaçlayan bir yönetim modeli kapsamında elde tutulması,

(b) Finansal varlığın sözleşme hükümlerinin, belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesine ilişkin faiz ödemelerinin yapılmasına yönelik nakit akışlarına yol açması.

İşletmenin yönetim modeli, işletmenin finansal varlıklarını sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsili için mi, finansal varlığın satışından sağlanacak nakit akışı için mi yoksa her iki amaç için mi elde tuttuğu ile ilgilidir.

İşletmenin yönetim modeli, yönetimin bireysel bir finansal araca ilişkin niyetine bağlı değildir. Finansal araç bazında değil, finansal araç grubunun geneli için geçerlidir (TFRS 9: B4.1.2).

Yönetim modelinin amacı, finansal varlıkları sözleşmeye bağlı nakit akışlarını tahsil etme niyetiyle elde tutmak olsa dahi, bu araçların hepsinin vadeye kadar elde tutulması gerekmez. Dolayısı ile finansal varlık satışları olsa bile yönetim modeli, sözleşmeye bağlı nakit akışlarını tahsil etmek olabilir (TFRS 9: B4.1.3). İtfa edilmiş maliyetin uygulanabilmesi için finansal aracın bir vadesinin olması ve zimni de olsa bir iskonto oranı içermesi gerekir. Çünkü bu yöntemde amaç, varlığın zaman değerini ölçmek, raporlama tarihindeki değerini hesaplamaktır (Akbulut 2012, 49). Standartta sözleşmeye bağlı nakit akışından kastedilen yalnızca anapara ve faiz ödemesidir. Faiz ise, paranın zaman değeri, kredi riski veya likidite riski gibi unsurların bileşeni olan gelirleri kapsamaktadır.

Tahviller söz konusu gruba örnek olarak verilebilir. TFRS 9’a göre, tüm finansal varlıklar ilk kayda alınırken gerçeğe uygun değeri ile kaydedilirler. Dolayısıyla tahvil ve hazine bonoları da gerçeğe

uygun değer üzerinden kayda alınırlar. Gerçeğe uygun değerle değerlenecek tahvil ve hazine bonosunun eğer aktif bir piyasası varsa borsa değeri gerçeğe uygun değer iken, borsada işlem görmeyen bir tahvil için değerlendirme yöntemleri kullanılarak gerçeğe uygun değeri hesaplanır. Gerçeğe uygun değeri ile kayda alınan tahvil ve hazine bonosunun daha sonraki dönemlerde değerlendirilmesi ise, ilgili varlıkların yönetimi için işletmenin kullandığı yönetim modeline ve söz konusu varlıkların sözleşmeye bağlı nakit akış özelliklerine göre ya itfa edilmiş maliyeti ya da gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülerek yapılır.

Şekil 1’de görüldüğü üzere borçlanma enstrümanı olarak ifade edilen tahvil ve hazine bonusu portföyünü işletme, sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsilini amaçlayan bir yönetim modeli kapsamında elde tutuyorsa ve sözleşme belli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesine ilişkin faiz ödemelerinin yapılmasına yönelik nakit akışlarını kapsıyorsa, gerçeğe uygun değeri ile kayda alınan varlığın daha sonraki değerlendirilmesi itfa edilmiş maliyeti ile yapılmaktadır. Bununla birlikte tahvilin, gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılarak ölçülen olarak geri dönülmeyecek şekilde bir sınıflamanın yapılması, varlık veya borçların farklı yöntemlerle ölçülmesinin veya bunlara ilişkin kazanç veya kayıpların farklı esaslardan muhasebeleştirilmesinin yaratacağı ölçüm veya muhasebe tutarsızlığını tamamen veya büyük ölçüde ortadan kaldırıyorsa, tahvil itfa edilmiş maliyet ile değerlemek için her türlü şartı sağlasa da yine de gerçeğe uygun değer farkı kar veya zararda gösterilecek şekilde değerlendirilir. Tahvil eğer söz konusu şartlardan herhangi birini sağlamıyorsa yine gerçeğe uygun değer farkı kar veya zararda gösterilecek şekilde değerlendirilir.

Söz konusu standarda göre, tahvil ve hazine bonusu portföyü işletmede sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsilini ve *varlığın satışını* amaçlayan bir yönetim modeli kapsamında elde tutuluyorsa ve sözleşme belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesine ilişkin faiz ödemelerinin yapılmasına yönelik nakit akışlarını kapsıyorsa, söz konusu tahvil ve hazine bonusu portföyü “gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlerde kaydedilen olarak sınıflandırılır. Bu durumda tahvilin itfa edilmiş maliyeti ile gerçeğe uygun değeri arasındaki fark diğer kapsamlı gelirlerde kaydedilir. Bu kapsamda bakıldığında tahvillerin türlerine göre değerlendirme süreçlerinin de farklılaştığı görülmektedir. Buna göre, sıfır kuponlu tahviller (iskontolu tahviller), sahibine vade boyunca hiçbir faiz ödemesi yapılmaz. Yatırımcıya vade sonunda ödenecek tutar tahvilin nominal değeridir. Yatırımcının faiz geliri nominal değer ile satın alınan değer arasındaki farktır (Aydın 2010, 46). Bilanço dönemlerinde, vadeleri sabit, ödeme planları belirli olan söz konusu tahviller TFRS 9’a göre, itfa edilmiş maliyet bedelleri üzerinden ilişkili oldukları faaliyet dönemlerine etkin faiz oranı uygulanarak dağıtılır. Söz konusu tahvil için edinimi sırasında ortaya çıkan işlem maliyetleri varlığın gerçeğe uygun değerine dahil edilir.

Değişken faiz oranlı tahvillerde, eğer değişken faiz oranı sınırlandırılmışsa (tavan faiz oranı veya taban faiz oranı gibi) ve tahvil sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsilini amaçlayan bir yönetim modeli kapsamında elde tutuluyorsa başlangıçta gerçeğe uygun değer üzerinden kayda alınan tahvil sonraki değerlendirme gününde itfa edilmiş maliyeti ile ölçülür. Aksi takdirde gerçeğe uygun değeri kar veya zararda gösterilen finansal varlık olarak sınıflandırılır. Çünkü finansal varlığın sözleşme hükümlerinin, belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesine ilişkin faiz ödemelerinin yapılmasına yönelik nakit akışlarına yol açması” şartını sağlamamaktadır.

Endeksli tahviller, standartta örnek verilerek açıklanmıştır. Buna göre, TÜFE’ye endeksli devlet tahvillerinin gerçeğe uygun değeri üzerinden kayda alınacağı, daha sonraki değerlendirme döneminde ise tahvil eğer sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsilini amaçlayan bir yönetim modeli kapsamında elde tutuluyorsa; itfa edilmiş maliyeti ile ölçüleceği belirtilmiştir. Çünkü anapara ve anapara faiz ödemelerinin kaldıraçsız bir enflasyon endeksine bağlanmasının paranın zaman değerini bugünkü düzeyine getirdiği belirtilmiştir. Bir başka deyişle finansal aracın faizi reel faizi yansıtmaktadır (TFRS 9: B4.1.13).

Vergi Usul Kanunu’na göre, devlet tahvili ve hazine bonolarının değerlendirme günü itibariyle değeri, borsa rayici mevcut ise borsa rayici ile, mevcut değil ise; menkul kıymetin alış bedeline vadesinde elde edilecek gelirin (kur farkları dahil) iktisap tarihinden değerlendirme gününe kadar geçen süreye isabet eden kısmının eklenmesi (kist yapılmak) suretiyle hesaplanmaktadır (VUK: m 279). Buna göre özel sektör tahvilleri, finansman bonoları, banka bonoları söz konusu menkul kıymetlere ilişkin borsa rayici olmadığından kist getirisi hesaplanarak değerlendirilir. Bununla birlikte VUK’da tahvilin başlangıç değerine işleyen getirinin eklenmesi esastır ve paranın zaman değeri önemsenmez. TFRS 9’a göre ise vade sonu itibariyle alınacak tutarın bugüne iskonto edilmesi veya indirgenmesi söz konusudur (Akbulut 2012, 142).

BOBİ FRS’ye göre, ticari ve diğer alacaklar ve diğer borçlar dışında kalan ve aşağıdaki kriterlerin tamamını sağlayan borçlanma araçları itfa edilmiş değer üzerinden ölçülmektedir (BOBİ FRS 9,11):

a) Borç verene, borçlanma aracının ifade edildiği para birimi üzerinden aşağıdaki getirilerden birini sağlamak:

- Sabit bir tutar,
- Sabit bir getiri oranı,
- Kote edilmiş veya gözlemlenebilir bir faiz oranına (LIBOR gibi) eşit değişken bir getiri oranı veya
- Hem sabit oranın hem de değişken oranın pozitif olması koşulu ile, söz konusu sabit oranın ve değişken oranın bir bileşimi,

b) Borç verenin anapara tutarını kaybetmesi veya cari dönem veya önceki dönemlerle ilişkilendirilebilecek faiz tutarını elde edememesi ile sonuçlanabilecek herhangi bir sözleşme

hükümünün bulunmaması. Borçlanma aracının diğer borçlanma araçlarından sonra gelen bir yapıya sahip olması, bu tür bir sözleşme hükmüne örnek değildir.

c) Borçlanma aracıyla ilgili sözleşme hükümleri gelecekteki olaylara bağlı değildir.

d) (a)'da açıklanan değişken getiri oranına ve (c)'de açıklanan peşin ödemeye ilişkin hususlar dışında, herhangi bir koşullu getiri veya geri ödeme hükmü yoktur.

Örnek: Nominal fiyatı 20.000TL olarak 01. Ocak 2019 yılında ihraç edilen 3 yıl vadeli yıllık %3 kupon faizli devlet tahvili ihraç edildiği tarihte 15.000TL ye satın alınmıştır. Tahvil itfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen finansal varlık olarak sınıflandırılmıştır.*

$$15.000 = 600 / (1+EFO) + 600 / (1+EFO)^2 + 20.600 / (1+EFO)^3$$

Etkin Faiz Oranı = % 13,715

Yıl	İtfa edilen değer (a)	b= (a *EFO)	Nakit akışı (c)	Yılsonu itfa edilmiş maliyeti
2019	15.000	2.057,25	600	16.457,25
2020	16.457,25	2.257,111	600	18.114,361
2021	18.114,361	2.485	600	20.000

01.01.2019			
<u>1XX İTFA EDİLMİŞ MALİYET ÜZERİNDEN ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLAR.</u>	15.000		
<u>102 BANKALAR</u>			15.000

31.12.2019			
<u>1XX İTFA EDİLMİŞ MALİYET ÜZERİNDEN ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLAR.</u>	1.457,25		
<u>102 BANKALAR</u>	600		
<u>642 MENKUL KIYMET YATIRIMLARINDAN FAİZ GELİRİ</u>			2057,25

31.12.2020			
<u>1XX İTFA EDİLMİŞ MALİYET ÜZERİNDEN ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLAR.</u>	1.657,11		
<u>102 BANKALAR</u>	600		
<u>642 MENKUL KIYMET YATIRIMLARINDAN FAİZ GELİRLERİ</u>			2.257,111

* Örnek “Juan RAMIEZ, Accounting for Derivatives for Advanced Hedging Under IFRS 9, Second Edition, Wiley Finance Series, United Kingdom, 2015,s.16” dan uyarlanmıştır. Söz konusu örnekteki devlet tahvillerinin borsada işlem görmediği varsayılmıştır.

31.12.2021			
<u>İXX İTFA EDİLMİŞ MALİYET ÜZERİNDEN ÖLÇÜLEN FİNANSAL VARLIKLAR.</u>		1.885	
<u>102 BANKALAR</u>		600	
<u>642 MENKUL KIYMET YATIRIMLARINDAN FAİZ GELİRLERİ</u>			2.485

1.1.2. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelirlerde Ölçülen Finansal Yatırımlar

Bir finansal varlık aşağıdaki iki koşulu sağlaması durumunda gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlerde ölçülen olarak sınıflandırılır (TFRS 9: p. 4.1.2A):

- İlgili varlığın, amacına sözleşmeye bağlı nakit akışları tahsil edilerek ve *finansal varlıklar satılarak* ulaşılan bir yönetim modeli kapsamında elde tutulması ve,
- Finansal varlığın sözleşme şartlarının, belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesine ilişkin faiz ödemelerini içeren nakit akışlarına yol açması.

Standartta alım satım amaçlı olmayan öz kaynağa dayalı finansal varlıkların daha sonraki dönemde ölçümünde bazı farklılıklar söz konusudur. Bu bağlamda gerçeğe uygun değer üzerinden kayda alınan öz kaynağa dayalı finansal varlıkların daha sonraki dönemlerde gerçeğe uygun değerinde ortaya çıkacak değişimlerin diğer kapsamlı gelirlerde gösterilmesine izin vermektedir. Dolayısı ile işletmeler alım satım amacıyla elde tutulmayan ve TFRS 9 kapsamına giren öz kaynağa dayalı finansal araca yapılan yatırımın gerçeğe uygun değerinde daha sonraki dönemlerde meydana gelecek bir değişikliğin diğer kapsamlı gelirlerde gösterilmesi konusunda geri dönülmeyecek bir tercihte bulunulabilir (TFRS 9: p. 5.7.5).

Çalışmanın daha önceki bölümünde de belirtildiği üzere söz konusu sınıflandırmaya BOBİ FRS’de yer verilmemiştir.

“TFRS 9 Finansal Araçlar Standardı”, finansal yatırımların sınıflandırılması ve değerlemesinde farklılıklara sebep olurken “TMS 2 Gelir Vergisi Standardı” söz konusu yatırımlarla ilgili olarak ortaya çıkacak değerlendirme farkları ve faiz gelirleri ile ilgili ertelenen vergiyi gündeme getirmiştir. Buna göre, bir varlığın bilançodaki defter değeri ile vergi açısından taşıdığı değer arasında farklar standartta geçici farklar (TMS 12: p.5) olarak tanımlanmıştır. Söz konusu farklar cari dönemden sonraki dönemlerin vergi tutarını etkilemektedir. Bu nedenle standart geçici farkların vergi etkisinin cari dönemde de muhasebeleştirilerek izlenmesini gerekli kılmaktadır.

Finansal yatırımlar, standarda göre gerçeğe uygun değeri ile kayda alındıktan sonra çalışmanın daha önceki bölümlerinde de bahsedildiği üzere ya itfa edilmiş maliyet değeri üzerinden ya da gerçeğe uygun değerinden değerlendirilir. Gerçeğe uygun değer üzerinden değerlendirilen finansal yatırımlarda gerçeğe uygun değer farkları ya kar zararlar ya da kapsamlı gelirlerle ilişkilendirilmektedir. Ancak

VUK hükümleri finansal yatırımlar farklı ölçülere göre değerlendirilmektedir. Dolayısı ile VUK, Standart gereği kar/zararda veya diğer kapsamlı gelirlerde kaydedilen gerçeğe uygun değer farklarının vergi hesaplaması üzerindeki etkisini dikkate almamaktadır. Ancak “TMS 12 Gelir Vergisi Standardı” geçici fark olarak ifade edilen bu farkların vergi etkisinin muhasebeleştirilmesini gerekli kılmaktadır (Bayri 2014, 112). Bu durumda ertelenmiş vergi yükümlülüğü ve varlığı (Bayri 2014, 98);

Ertelenmiş vergi yükümlülüğü = Geçici farklara neden olan gelirler*vergi oranı

Ertelenmiş vergi varlığı = Geçici farklara neden olan giderler*vergi oranı

şeklinde ifade edilir.

Ancak BOBİ FRS’ye göre, büyük işletmelerin konsolide ve münferit finansal tablolarında ertelenmiş vergi tutarlarını sunmaları zorunlu iken, diğer işletmelerin ertelenmiş vergi tutarlarını finansal tablolarında sunmaları şart değildir. Bununla birlikte, bu işletmelerin isteğe bağlı olarak konsolide finansal tablolarını hazırlamaları durumunda, ertelenmiş vergi tutarlarını sunmaları konsolide finansal tablolarında zorunlu, ancak münferit finansal tablolarında ihtiyaridir (BOBİ FRS 9, 23.3).

Çalışmanın bundan sonraki bölümünde sunulan örnek yevmiye kayıtlarında finansal yatırımlar ile ilgili geçici farkların vergi etkisine de yer verilmiştir.

Örnek; Nominal fiyatı 20.000TL olarak 01 Ocak 2019 tarihinde ihraç edilen 3 yıl vadeli yıllık %3 kupon faizli özel tahvili *ihraç edildiği tarihte* 15.000TL ye satın alınmıştır. Tahvilin 2019 ve 2020 yılları itibariyle bilanço günündeki gerçeğe uygun değeri 14.000TL ve 21.000TL’dir. Tahvil gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelir/gider olarak muhasebeleştirilen finansal araçlar olarak sınıflanmıştır. * $15.000 = 600 / (1+EFO) + 600 / (1+EFO)^2 + 20.600 / (1+EFO)^3$

Etkin Faiz Oranı = % 13,715

Yıl	İtfa edilen değer (a)	b= (a *EFO)	Nakit akışı (c)	Yılsonu itfa edilmiş maliyeti
2019	15.000	2.057,25	600	16.457,25
2020	16.457,25	2.257,111	600	18.114,361
2021	18.114,361	2.485	600	20.000

Yıl	GUD (a)	Yılsonu İtfa edilmiş	Diğer kapsamlı gelirlerde kayıtlı GUD farkı	Önceki kapsamlı gelirlerde kaydedilen	Diğer kapsamlı gelirlerin son bakiyesi
-----	---------	----------------------	---	---------------------------------------	--

* Örnek “Juan RAMIEZ, Accounting for Derivatives for Advanced Hedging Under IFRS 9, Second Edition, Wiley Finance Series, United Kingdom, 2015,s.16”dan uyarlanmıştır.

		maliyeti (b)	(c=a-b)	GUD Farkı (d)	(c-d)
2019	14.000	16.457,25	(2457,25)	0	(2457,25)
2020	21.000	18.114,361	2885,639	(2457,25)	5342.889
2021	20.000	20.000	0	2885,639	(2885,639)

2019/3
574

01.01.2019				
<u>1XX GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞER KAPSAMLI GELİRE YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLAR</u>		15.000		
<u>102 BANKALAR</u>				15.000
31.12.2019				
<u>102 BANKALAR</u>		600		
<u>5XX ÖZKAYNAK ARAÇLARINA İLİŞKİN GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI²</u>		2.457,25		
<u>6XX MENKUL KIYMET YATIRIMLARINDAN FAİZ GELİRLERİ</u>				2.057,25
<u>1XX GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI DİĞ. KAP. GEL. YAN. FİN. VAR.</u>				1.000
31.12.2019				
<u>9XX VERGİYE TABİ OLMAYAN GELİRLER</u>		1.457,2*		
<u>9XX VERGİYE TABİ OLMAYAN GELİR KARŞILIKLARI</u>				1.457,25
31.12.2019				
<u>6XX SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER ERTELENMİŞ VERGİ GİDER ETKİSİ</u>		291,45		
<u>4XX ERTELENMİŞ VERGİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ</u>				291,45

² Çalışmada kullanılan hesap isimleri Kamu Gözetim Kurumunun Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı Taslağından alınmıştır.

* Örnekte vergi oranının %20 olduğu kabul edilmiştir. Buna göre, 6XX Faiz geliri hesabına kaydedilen 1.457,25 TL (2.057,25-600) vergiye tabi olmayan gelir olarak kabul edilmiştir. Dolayısı ile 1457,25 x %20=291,45 TL tutarında ertelenmiş vergi yükümlülüğü hesaplanmıştır.

Finansal Yatırımların TFRS 9 Ve BOBİ FRS Kapsamında Sınıflandırılması ve Gelir Vergisi Standardı Açısından Değerlendirilmesi

31.12.2019	<u>2XX ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI</u>	491,45	
	<u>5XX ÖZKAYNAK ARAÇLARINA İLİŞKİN GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKLARI</u>		491,45
31.12.2020	<u>102 BANKALAR</u>	600	
	<u>1XX GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKIDİĞ. KAP. GEL. YAN. FİNANSAL VARLIKLAR</u>	7.000	
	<u>6XX MENKUL KIYMET YATIRIMLARINDAN FAİZ GELİRLERİ</u>		2.257,111
	<u>5XX ÖZKAYNAK ARAÇLARINA İLİŞKİN GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKLARI</u>		5.342,889
31.12.2020	<u>9XX VERGİYE TABİ OLMAYAN GELİRLER</u>	1.657,111	
	<u>9XX VERGİYE TABİ OLMAYAN GELİR KARŞILIKLARI</u>		1.657,111
31.12.2020	<u>6XX SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER ERTELENMİŞ VERGİ GİDER ETKİSİ</u>	331,42	
	<u>4XX ERTELENMİŞ VERGİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ</u>		331,42
31.12.2020	<u>5XX ÖZKAYNAK ARAÇLARINA İLİŞKİN GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKLARI</u>	1.068,577*	
	<u>4XX ERTELENMİŞ VERGİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ</u>		1.068,577

* Söz konusu muhasebe kaydında gerçeğe uygun değer farkı öz kaynak grubuna kaydedildiği için dönem karı veya zararını etkilememektedir. Dolayısı ile dönem karını etkilemeyen unsurların vergi etkilerinin vergi gideri veya geliri olarak değil, öz kaynaklara ilave veya indirim şeklinde muhasebeleştirilmesi gerekir (Özkan 2009,10).

1.1.3. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zararda Gösterilen Finansal Yatırımlar

Bir finansal varlık itfa edilmiş maliyeti üzerinden ya da çalışmanın daha önceki bölümlerinde de belirtildiği üzere gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülmediği sürece gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılarak ölçülür (TFRS 9, Taslak, p. 4.1.4). Yöntemler birbirinin alternatifi değildir. Örneğin, itfa edilmiş maliyeti ile değerlendirilecek finansal varlık olarak sınıflandırılan bir varlığın borsada işlem görmesi varlığın gerçeğe uygun değeri ile değerlemesini gerekli kılmaz (Sağlam ve diğerleri 2014, 545).

İşletmenin amacı, finansal varlıkların gerçeğe uygun değerinde meydana gelen değişiklikleri nakde dönüştürerek kazanç elde etmek ise, işletmenin iş modeli, bu varlıkları sözleşmeden doğan nakit akışlarını tahsil etmek için elde tutmak değildir. Amaç, alım satım yaparak, finansal varlığın gerçeğe uygun değerinde meydana gelen değişikliklerden kazanç elde etmektir (Özerhan 2012, 201). Bu durumda finansal varlık, gerçeğe uygun değer farkı kar/zararda gösterilen finansal varlık olarak sınıflandırılır.

Gerçeğe uygun değeri ile kayda alınan bir finansal varlık sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsilini amaçlayan bir yönetim modeli kapsamında elde tutulması ve finansal varlığın sözleşme hükümlerinin, belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesine ilişkin faiz ödemelerinin yapılmasına yönelik nakit akışlarına yol açmasına rağmen, bu finansal varlık için gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılarak ölçülen olarak geri dönülemeyecek şekilde bir sınıflama yapmak mümkündür. Bunun için, yapılan sınıflamanın, bu sınıflamanın yapılmaması durumunda varlık veya borçların farklı yöntemlerle ölçülmesinin veya bunlara ilişkin kazanç veya kayıpların farklı esaslardan muhasebeleştirilmesinin yaratacağı ölçüm veya muhasebe tutarsızlığını ('yanlış muhasebe eşleşmesi' olarak da adlandırılır) tamamen veya büyük oranda ortadan kaldırması gerekir (TFRS 9: p. 4.1.5). Bu durumda bir finansal varlık, gerçeğe uygun değer farkları diğer kapsamlı gelirlere kaydedilen olarak sınıflandırmak için gerekli şartları sağlamasına rağmen, yanlış muhasebe eşleşmesini ortadan kaldırmak amacıyla gerçeğe uygun değer farkı kar veya zararda gösterilen finansal varlık olarak da sınıflandırılabilir.

Gerçeğe uygun değeri üzerinden kayda alınan hisse senetlerinin, bazı istisnai durumlarda gerçeğe uygun değer tahmini olarak maliyet değeri kullanılabilir. (TFRS 9: B5.4.15). Ancak borsaya kayıtlı özkaynağa dayalı finansal araçlar için maliyet hiçbir zaman gerçeğe uygun değer göstergesi olamaz (TFRS 9: B5.4.17). Finansal varlığın gerçeğe uygun değer yerine maliyet değeri ile kayda alınan finansal varlıklarla ilgili dönem sonunda değer düşüklüğü karşılığı ayrılır. Ancak daha sonraki dönemlerde varlık elde tutulduğu sürece değer düşüklüğü iptal edilemez. Gerçeğe uygun değerinin güvenilir bir şekilde tespit edilememesi nedeniyle gerçeğe uygun değerinden gösterilemeyen borsaya kayıtlı olmayan özkaynağa dayalı finansal araçlara ilişkin değer düşüklüğü zarar tutarı, gelecekte

beklenen nakit akışlarının benzer bir finansal varlık için geçerli olan cari piyasa getiri oranına göre iskonto edilerek hesaplanan bugünkü değeri ile varlığın defter değeri arasındaki farktır (TFRS 9: B5.4.14).

Standartta da belirtildiği üzere; bazı istisnai durumlarda hisse senetlerinin maliyet bedeli gerçeğe uygun değerinin bir göstergesi olmasına rağmen aksi ile karşılaşılabılır. Örneğin yatırım yapılan kurumun performansında önemli bir değişim olması ya da yatırım yapılacak kurumun öz kaynağına, ürünlerine veya muhtemel ürünlerine ilişkin piyasada önemli bir değişiklik olması durumunda maliyet bedeli gerçeğe uygun değer göstergesi olmayabilir. Bununla birlikte kurumla ilgili bir değişiklik olmamakla birlikte ekonomik çevresindeki birtakım değişiklikler de aynı etkiyi yatabilir (TFRS 9: B5.4.15). Hisse senedine dönüştürülebilir tahvillerde ise, varlığın getirisi söz konusu varlığı ihraç edenin öz kaynak değerine bağlı olduğundan gerçeğe uygun değeri üzerinden kayda alınan hisse senedine dönüştürülebilir tahvilin daha sonraki değerlemesi gerçeğe uygun değeri ile değerlendirilir. Çünkü TFRS 9'a göre, itfa edilmiş maliyetiyle ölçülebilmesi için gerekli olan "finansal varlığın sözleşme hükümlerinin, belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesine ilişkin faiz ödemelerinin yapılmasına yönelik nakit akışlarına yol açması (TFRS 9: p. 4.1.2)" şartını sağlamamaktadır. Dolayısı ile varlığın ediniminden sonra ortaya çıkan gerçeğe uygun değer farkları kar veya zararda gösterilir. Ayrıca varlığın edinimi sırasında ortaya çıkan işlem maliyeti ise varlığın gerçeğe uygun değerine dahil edilemez. Dönem gideri olarak kaydedilir.

BOBİ FRS'ye göre, özkaynağa dayalı finansal araçlara yapılan yatırımlar, borsada veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem görüp görmediklerine göre bağlı olarak gerçeğe uygun değerleri veya maliyet değeri üzerinden ölçülmektedir (BOBİ FRS 9,20). Buna göre, TFRS 9'a göre hisse senetlerinin tamamının raporlama döneminde gerçeğe uygun değer üzerinden değerlendirileceği belirtilmesine rağmen, BOBİ FRS, hisse senedi borsada işlem görüyorsa gerçeğe uygun değer aksi takdirde maliyet değeri ile değerlendirileceği belirtilmiştir. Dolayısı ile işlem fiyatından ölçülerek işlem maliyetleri kar zarara yansıtılan bu finansal yatırımlar, raporlama tarihinde gerçeğe uygun değer üzerinden ölçülür ve ortaya çıkan değer farkları "finansal yatırımlar değer artış kazançları" veya "finansal yatırımlar değer azalış zararları" kaleminde kar veya zarara yansıtılır (BOBİ FRS 9,20).

Örnek: A işletmesi 20.000TL'lik nakdini değerlendirmek amacıyla, B işletmesinin hisse senetlerini 01/01/2019 tarihinde 20.000TL'ye satın almıştır. Hisse senetlerinin 31/12/2019 tarihinde borsa değeri 14.000TL'ye düşmüştür. 31/12/2020 tarihinde ise hisse senetlerinin değeri 21.000TL'ye yükselmiştir. A işletmesi tarafından hisse senetleri 2021 yılının ocak ayında 21.000TL'ye satılmıştır. Söz konusu finansal araç gerçeğe uygun değer farkı kar zararda gösterilen finansal varlıklar grubunda sınıflandırılmaktadır (Burton ve Jermakowich 2014, 256).

	01.01.2019	<u>1XX GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL VARLIKLAR</u>	20.000	
		<u>102 BANKALAR</u>		20.000
	31.12.2019	<u>6 XX FİNANSAL YATIRIMLAR GERÇEĞE UYGUN DEĞER AZALIS ZARARLARI</u>	6.000	
		<u>1XX GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI K/Z YAN. FİN. VARLIKLAR</u>		6.000
	31.12.2019	<u>9XX VERGİ AÇISINDAN KABUL EDİLMİYEN GİDERLER</u>	6.000	
		<u>9XX VERGİ AÇISINDAN KABUL EDİLMİYEN GİDER KARŞILIKLARI</u>		6.000
	31.12.2019	<u>2XX ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI</u>	1.200	
		<u>6XX SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER ERTELENMİŞ VERGİ GELİR ETKİSİ</u>		1.200
	31.12.2020	<u>1XX GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR/ZARAR. YAN. FİN. VARLIKLAR</u>	7.000	
		<u>6XX FİNANSAL YATIRIMLAR GERÇEĞE UYGUN DEĞER AR. KARLARI</u>		7.000
	31.12.2020	<u>9XX VERGİ AÇISINDAN KABUL EDİLMİYEN GELİRLER</u>	7.000	
		<u>9XX VERGİ AÇISINDAN KABUL EDİLMİYEN GELİR KARŞILIKLARI</u>		7.000
	31.12.2020	<u>6XX SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER ERTELENMİŞ VERGİ GİDER ETKİSİ</u>	1.400	
		<u>4XX ERTELENMİŞ VERGİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ</u>		1.400

01.01.2021		
<u>102 BANKALAR</u>	21.000	
<u>1XX GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI K/Z YAN. FİN. VARLIKLAR</u>		21.000

2. SONUÇ

Birçok ülkede ile uyum sağlanabilmesi amacıyla ülkemizde de yürürlüğe giren Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları ile birlikte işletmelerin muhasebe sürecinde bir takım değişiklikler gündeme gelmiştir. Finansal araçlar bu süreçten en çok etkilenen kalemler arasında yer almaktadır. Muhasebe kaydına alınması ve değerlemesi süreci öncelikle TMS 32, TFRS 7 ve TMS 39 ile düzenlenen bu kalemler için daha sonraki süreçte tekrar bir düzenleme yapılmıştır. Bu düzenleme ile TMS 39 yerine TFRS 9 standardı uygulamaya konulmuştur. Bununla birlikte bağımsız denetime tabi olup tam seti uygulamayan büyük ve orta ölçekli işletmelerin gerçeğe uygun finansal raporlar sunmalarını sağlamak amacıyla BOBİ FRS oluşturulmuştur.

Bu çalışmada finansal varlıkların altında yer alan finansal yatırımların TMS 12 Gelir Vergisi Standardı'nın etkisi de dikkate alınarak TFRS 9 Standardı'na göre nasıl sınıflandırılacağı ve muhasebeleştirileceği örnekler yardımı ile ortaya konulmaya çalışılmıştır. Aynı zamanda BOBİ FRS 9'un söz konusu standartla olan benzerliklerine ve farklılıklarına değinilmiştir. Buna göre, işletme bilançolarının aktifinde önemli bir yere sahip olan finansal yatırımlar ilk kayda alınırken gerçeğe uygun değerle kayda alınmakla birlikte değerlemesi aşamasında ya itfa edilmiş maliyeti ile ya da gerçeğe uygun değerle değerlendirilmektedir. Gerçeğe uygun değerle değerlendirilmesi durumunda ise ortaya çıkan gerçeğe uygun değer farklarının kaydı ise farklılık arz etmektedir. Buna göre söz konusu farkların kar/zarar ya da kapsamlı gelirler altında takip edilmesi gündeme gelmektedir. BOBİ FRS' de ise farkın diğer kapsamlı gelirden kaydedilmesi söz konusu değildir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, A. 2012. Karşılaştırmalı TMS/TFRS-Vergi Uygulamaları ve Sonuçları, Maliye ve Hesap Uzmanları Derneği Yayınları, Ankara.
- Akdoğan, N. 2018. Tekdüzen Hesap Planı Güncellemesine İlişkin Öneri Taslağı, Başkent Üniversitesi Eğitim ve Danışmanlık Hizmetleri Merkezi, Ankara.
- Aydın, N., M. Başar ve M. Coşkun. 2010. Finansal Yönetim, Detay Yayıncılık, Ankara.

Bayri, O. 2014. “Tek düzen Muhasebe Sistemi Kapsamında Muhasebe Karı veya Zararı, Vergisel Kar veya Zarar ve Ertelenmiş Vergiler”, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi, (1).

Burton, F. G., E. K. Jermakawich. 2014. International Financial Reporting Standards, Routledge, New York, http://www.kgk.gov.tr/contents/files/Pdf/Finansal_Tablo_Ornekleri_20.5.2013.pdf (Erişim Tarihi: 15. 10. 2017).

IFRS in Focus, IASB Finalises IFRS-9 which changes the classification and measurement of Financial Assets and Introduces on expected loss Impairment Model, <http://www.iasplus.com/en/publications/global/ifrs-in-focus/2014/ifrs9>, (Erişim Tarihi: 14.6.2018).

Özerhan, Y., S. Yanık. 2012. TMS/TFRS Açıklamalı Örnek Uygulamaları, TURMOB Yayınları, Ankara.

Özkan, A. 2009. “TMS 12 Gelir Vergisi Standardına Göre Ertelenmiş Vergiler ve Muhasebe Uygulamaları”, Erciyes Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi (32), Ocak-Haziran.

Ramiez, J. 2015. Accounting for Derivatives for Advanced Hedging Under IFRS 9, Second Edition, Wiley Finance Series, United Kingdom.

Sağlam, N., Yolcu, M., Eflatun, O. 2014. Örneklerle UFRS Kayıtları, Muhasebe TR Yayınları, Özel Baskı, Ankara.

TFRS 9, Finansal Araçlar Standardı.

TMS 12 Gelir Vergisi Standardı.

TMS 21, Kur Değişiminin Etkileri Standardı

TMS 32, Finansal Araçlar: Sunum Standardı.

Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği.